

БЄЛІК В.О., здобувач
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

УДК 342.95

КОРУПЦІЯ В УКРАЇНІ: СТАН І ПРОБЛЕМИ

З'ясовано стан і проблеми, що виникають при боротьбі з корупцією. Охарактеризовано правову основу протидії корупції та основні проблеми протидії вказаному явищу.

Ключові слова: корупція, боротьба з корупцією, транснаціональна корупція.

Выясняются состояние дел и проблемы, возникающие при борьбе с коррупцией. Характеризуется правовая основа противодействия коррупции и основные проблемы противодействия указанному явлению.

Ключевые слова: коррупция, борьба с коррупцией, транснациональная коррупция.

In the paper, clarifying the status and problems arising in the fight against corruption. Described the legal framework against corruption and the basic problems of specified counter the phenomenon.

Keywords: corruption, corruption, transnational corruption.

Процес державотворення в Україні зумовлює необхідність дослідження проблем, пов'язаних зі здійсненням цілеспрямованої діяльності державних органів щодо забезпечення законності і правопорядку в країні, охорони прав і свобод людини і громадянина, закріплених Конституцією України. Особливої гостроти набула проблема боротьби з корупцією та іншими правопорушеннями, пов'язаними з корупцією, які створюють серйозну загрозу формуванню України як демократичної, незалежної та соціальної держави

Корупція залишається одним з найбільш небезпечних соціальних лих, а заходи, що вживаються для її подолання з боку держави, бажаного результату поки що не дають. Це значною мірою пояснюється тим, що діяльність уповноважених вести боротьбу з корупцією органів зосереджена переважно на виявленні правопорушень серед державних службовців або інших осіб, уповноважених на виконання функцій держави, низьким рівнем ефективності взаємодії з іншими органами та підрозділами, недосконалістю інформаційно-аналітичного забезпечення, недосконалістю процедур притягнення винних осіб до відповідальності, низьким рівнем довіри до влади з боку громадян. Це вимагає дослідження питань не тільки провадження в справах про корупцію та інші правопорушення, пов'язані з корупцією, відповідальності за вчинення корупції або її соціальних передумов, а й питань, що стосуються методів боротьби з цим негативним явищем, вдосконалення заходів та поліпшення рівня організації протидії корупції.

Мета роботи полягає у з'ясуванні стану і проблем, що виникають при боротьбі з корупцією.

Для досягнення поставленої мети необхідно виконати такі завдання:

- охарактеризувати стан поширення корупції в Україні;
- окреслити коло проблем, які виникають під час реалізації стратегії боротьби з корупцією в Україні.

Проблему корупції, її зміст і структуру, форми прояву, стратегію та тактику боротьби з цим небезпечним соціально-економічним явищем вивчають науковці різних країн світу. Вона є об'єктом уваги практиків, учених, соціологів, економістів, політиків і публіцистів. У пострадянський період її досліджували Г.А. Аванесов, В.А. Алексєєв, С.Б. Алімов, О.Н. Басалаєв, І.І. Басецький, М.І. Бажанов, Р.С. Белкін, В.М. Биков, О.І. Гуров, А.І. Долгова, В.М. Єсіпов, В.А. Лукашов та ін.

Серед вітчизняних учених необхідно вказати таких, як Ю.В. Александров, П.П. Артеменко, О.М. Бандурка, Б.І. Бараненко, В.П. Бахін, В.І. Бояров, Ф.Г. Бурчак, О.А. Гапон, І.М. Данішин, Е.О. Дідоренко, Д.Г. Заброта, М.В. Корнієнко, В.О. Коновалова, М.Й. Коржанський, В.В. Крутов та ін.

Їх дослідження дозволили виробити концептуальні підходи до пізнання корупції, її стану, підґрунтя, виникнення та поширення.

Корупція є складним соціальним явищем з надзвичайно великою диверсифікацією, тоб-

то різноманітністю його проявів та форм. Першочергово її можна розподілити на дві нерівні частини: власне етичні відхилення і правопорушення. Серед корупційних правопорушень зазвичай виділяються чотири види: цивільно-правові делікти, дисциплінарні проступки, адміністративні проступки і правопорушення, хоча розподіл власне дисциплінарних (службових) і адміністративних проступків достатньо умовний.

Корупція властива всім країнам, незалежно від політичного устрою та рівня економічного розвитку. У розвинених країнах як у недалекому минулому, так і сьогодні корупція складає стійку системну стратегію дій у комерції і політиці, понад усе у випадках, коли інтереси громадян, приватних осіб перетинаються з владними повноваженнями чиновництва. Жодна з соціально-політичних та економічних систем не мала і не має повного імунітету від корупції, змінюються лише її обсяги і прояви, а також можливості, що визначається ставленням до неї держави і суспільства [1]. Часом ми стаємо свідками великих корупційних скандалів, «героїв» яких – лідери провідних держав світу та вищі керівники міжнародних організацій.

В одному зі своїх бюлетенів міжнародна громадська організація «Трансперенсі Інтернешнл» (далі – ТІ), мета якої – чинення опору корупції на міжнародному та національних рівнях і у бізнесі, стверджувала: «Вона (корупція) стала звичним явищем у багатьох провідних індустріальних державах, багатство та стійкі політичні традиції яких дозволяють приховати розмах величезного збитку, який завдається корупцією соціальній і гуманітарній сферам. Корупція у державному секторі приймає однакові форми і впливає на ті ж сфери незалежно від того, відбувається це у розвиненій країні, чи в країні, що розвивається» [2].

Політичне та економічне співробітництво, яке останнім часом має тенденцію до розширеного розвитку, перетворює корупцію на інтернаціональну проблему. Вона стала властивою і міжнародним організаціям. Корупція у міжнародному економічному співробітництві виявляється при створенні підприємств за участю іноземного капіталу, реалізації інвестиційних проектів та приватизації державної власності, вирішенні проблем розподілу продукції та в інших формах.

Більшість бізнесменів (70 %) переконані в тому, що корупція входить до головних перешкод для розвитку нормального підприємництва. Разом з тим багато представників іноземних компаній користуються таким засобом, як «хабар», для одержання переваг у конкуренції. Більше того, податкове законодавство багатьох країн заохочує таке поведіння. В Україні також, за даними аналітиків, сьогодні немає жодної підприємницької структури, яка б для пом'якшення такого тиску систематично не сплачувала чиновникам та різним контролерам значних грошових сум. З іншого боку, підприємці, шукаючи шляхів зменшення податкового тиску, самі йдуть на зловживання і підкуп осіб, наділених контрольними і розпорядчими функціями. Вони змушені оббивати пороги міністерств і відомств у пошуках підтримки. Чим більше звертань по допомогу до чиновництва, тим більшою є ймовірність корупційних дій. У цих обставинах простежується певна закономірність: чим гірше працює економіка країни, чим гірші економічні показники, тим більш поширеною та всеосяжною стає корупція, захоплюючи все нові й нові сфери суспільства.

Незавершеність формування правового поля, суперечливість вимог одного закону вимогам інших спричиняє масовий тиск на державні органи, підбурювання їх до корупційних дій з боку господарників, керівників підприємств різних видів власності з метою захиститись від податкового тиску, різноманітних штрафів, стягнень і т. ін. Систематичні доповнення податкового законодавства ще більше ускладнюють їх положення, вносять нестабільність у практику бізнесу, економіки, зменшують кількість інвесторів і в цілому підривають економічні засади держави та, врешті-решт, породжують корупцію.

Транснаціональність корупції на сучасному етапі історичного розвитку потребує вжиття глобальних заходів на міжнародному рівні для нейтралізації загрози, яку вона являє для собою для безпеки світової спільноти. Тому протидію корупції на міжнародному рівні здійснюють міжнародні організації: Організація Об'єднаних Націй, Міжнародний банк, Міжнародний валютний фонд, Світова торгова організація, Організація економічного співробітництва й розвитку (ОЕСР), Європейський Союз, міжнародна організація «Трансперенсі Інтернешнл» та ін. Найважливішим підсумком їх роботи є підписання міжнародних конвенцій по боротьбі з корупцією та відмиванням грошей. Сьогодні з ініціативи ООН прийнято всеосяжну конвенцію по боротьбі з корупцією. У роботі над її проектом брали участь більше 100 країн світу, у тому чи-

слі й Україна.

Важливе місце у боротьбі з корупцією у тій чи іншій державі має визначення її масштабів. Цими питаннями найгрунтовніше займається «Транспаренсі Інтернешнл», головним завданням якої є формування антикорупційної сфери, котра б виключала можливість існування та розповсюдження корупції. Важливим напрямом з реалізації цієї ідеї є формування антикорупційних коаліцій, які повинні не лише приймати міжнародні акти, які протидіють хабарництву, але й втілювати в життя їх зміст, встановлюючи критерії законної та моральної поведінки. ТІ активно працює над забезпеченням публічного оприлюднення зазначеної проблеми (зокрема, шляхом створення щорічних випусків Індексу сприйняття корупції) з тим, щоб посилити антикорупційний настрій світової спільноти, створити атмосферу нетерпимості до корупції.

Дослідження, проведені цією організацією, свідчать, що найвищий рівень корупції спостерігається у країнах із низьким рівнем економічного розвитку та невеликим обсягом інвестицій. У свою чергу, обсяг інвестицій безпосередньо залежить від бюрократичного апарату, оскільки угоди щодо інвестицій у суспільний сектор укладаються за посередництвом чиновників. Чим складніше та більше держапарат, тим важче інвестору домогтися бажаного результату, не вдаючись до корупції. В умовах, коли інвестор вимушений прикласти надто багато зусиль для подолання корупційних бар'єрів, підприємець якомога швидше відмовиться від інвестування, а для подальшої інвестиційної діяльності вибере країну, внутрішній ринок якої буде сприятливим для інвестицій. Так, фахівцями встановлено взаємозв'язок між якістю суспільних послуг та рівнем бюрократії, а саме: у країнах із низькою якістю послуг у суспільному секторі найбільш високий рівень бюрократії, оскільки якість послуги знаходиться у безпосередній залежності від розміру даного хабара або приватних економічних, соціальних чи політичних інтересів.

Індекс сприйняття корупції, який запроваджено ТІ у 1995 р. (Україна стала представлятися в індексах сприйняття корупції з 1998 р.), передбачає використання для його розрахунку всіх можливих джерел інформації, які щороку змінюються. Цей середній показник визначення корумпованості країни та власні показники окремої держави можуть значно відрізнятись. Серед чинників, що провокують корупцію, зазначаються ненадійний контроль за діяльністю чиновників, слабкість покарань, відсутність свободи преси, роздутий бюрократичний апарат і висока різниця в оплаті праці службовців державного і приватного сектора «ступінь спокуси», суперечності в законодавстві та у підзаконних актах, обмеження конкуренції.

До Показчика сприйняття корупції, який є оцінкою результатів досліджень громадської думки, у 2004 р. включено 146 країн. У цьому році він базується на результатах 18 досліджень, проведених 12 незалежними установами серед підприємців і місцевих аналітиків, включаючи опитування жителів даної країни, як її громадян, так й іноземців. Ці дослідження відображають сприйняття рівня корумпованості представниками сфери бізнесу, вченими та аналітиками. Жодна країна не потрапила до Показчика СРІ без наявності, як мінімум, результатів трьох досліджень. ТІ фокусує увагу на корупції в державному секторі і визначає корупцію як зловживання службовим становищем з метою особистої вигоди. Дослідження, які використовує ТІ при складанні СРІ, в основному містять питання, пов'язані зі зловживанням владою з метою отримання особистої вигоди, спрямовані, наприклад, на підкуп державних посадових осіб при здійсненні державних закупівель. Джерела інформації не розділяють адміністративний і політичний типи корупції. Основою СРІ слугують різні опитування, що збирають оцінки як громадян країни, так й іноземців, що постійно проживають у ній, як підприємців, так і аналітиків. Він акцентує увагу громадськості на проблемі корупції і тисне на уряди, щоб останні вживали конкретних заходів щодо протидії корупції та відшкодування збитку для репутації своїх країн.

Україна у 2010 р. залишається у переліку країн, в яких корупція досягла великих розмірів. Наша держава займає у цьому рейтингу корупції 122 місце (індекс сприйняття корупції – 2,8 (із 10 можливих), що є нижчим за два попередні роки) і знаходиться між Суданом і Камеруном. А взагалі 122 місце займає 8 країн. Це Зімбабве, Болівія, Гватемала, Казахстан, Киргизстан, Нігерія, Судан і Україна.

У минулому році наша країна займала 111 місце із 133, у 2007 р. – 85 із 102 країн. Найгіршим для України був індекс сприйняття корупції 2000 р., відповідно до якого наша держава посіла 88 місце серед 90 можливих, пропустивши наперед лише Нігерію та Югославію.

Слід зазначити, що серед країн колишнього СРСР Україна поступається в корумповано-

сті Грузії, Таджикистану, Туркменії та Азербайджану. Росія знаходиться на 90 місці (індекс сприйняття корупції – 2,8). Найменший індекс сприйняття корупції у країнах, які входили до СРСР, у Естонії (31 місце, індекс сприйняття корупції – 6), Литві (44 місце, індекс сприйняття корупції – 4,6) та Латвії (57 місце, індекс сприйняття корупції – 4).

Найменш враженою корупцією, за даними, є Фінляндія, антикорупційний індекс якої складає 9,7. Далі йдуть Нова Зеландія, Данія, Ісландія, Сингапур, Швеція, Швейцарія, Норвегія, Австралія і Нідерланди, Велика Британія [3].

Необхідно зауважити, що не можна категорично запевняти, що країна з найменшим значенням СРІ (індекс рівня корупції) є найкорумпованішою країною світу. По-перше, країна, яка набрала найменшу кількість балів, лише сприймається як найкорумпованіша серед держав, включених в індекс. СРІ заснований на результатах опитувань, що дають уявлення лише про певний тимчасовий проміжок і відбивають як думки, так і досвід. Крім того, у світі існує більше 200 незалежних держав, а СРІ у 2004 р. охоплює лише 146, хоча це число є найвищим за всю історію СРІ.

Поза сумнівів, корупційний індекс відіграв важливу роль у підвищенні усвідомлення широкою громадськістю факту корупції. Однак даний показник піддається критиці експертами, політиками, науковцями, зокрема в частині, що стосується якості дослідницької методології, яка використовується цією організацією. Індекс базується лише на уявленнях, адже дуже важко провести порівняльний аналіз рівня корупції у різних країнах на основі фактичних матеріалів, наприклад, кількості кримінальних справ чи судових вироків. Такі дані у різних країнах не відбивають реального рівня корупції, вони скоріше є показником якості роботи правоохоронних органів, судів і засобів масової інформації щодо виявлення корупції. Єдиним методом збору порівняльних даних є опора на досвід і думки тих, хто безпосередньо зіштовхується з реальною корупцією.

На жаль, навіть якщо цей індекс є дещо завищеним, факт, що корупція в Україні існує, беззаперечний. Об'єктивно оцінити рівень і масштаби поширеності корупції та результати боротьби з нею в Україні сьогодні неможливо тому, що не існує загальновизнаних критеріїв оцінки цього явища. Чинна статистика не відображає реального стану справ, її дані не корелюються між різними відомствами і тому викривлюють реальні кінцеві результати боротьби з такими діяннями.

Статистичні дані, які узагальнює Міністерство внутрішніх справ, містять лише зведені дані про кількість складених та направлених до суду протоколів щодо корупційних діянь і порушень, у той же час результати розгляду їх судами у цій звітності не передбачені.

За таких обставин не можна дати повну, виважену і об'єктивну характеристику стану боротьби з корупцією. Суттєві розбіжності щодо результатів боротьби з корупцією є навіть між звітами Міністерства внутрішніх справ та Міністерства юстиції України.

Висока латентність корупційних правопорушень не дозволяє лише на базі статистики простежити масштабність і ступінь поширеності корупції. За підрахунками науковців, які вивчають це явище, частка виявлених правоохоронними органами корупційних правопорушень не перевищує одного відсотка від фактично вчинених.

Для боротьби з корупцією виявляється замало лише досліджень масштабів корупції. Потрібно розглядати не наслідки цього явища, а його причини, серед яких в Україні передусім називають економічні та соціальні негаразди, прогалини чинного законодавства, незадовільну роботу контролюючих органів та ін. Розробка дійсно ефективних методів і способів боротьби з корупцією неможлива без врахування конкретної економічної ситуації в державі.

Наявність в обігу грошових мас кримінального походження є основним фактором, що суттєво ускладнює соціально-криміногенну обстановку в державі. Вона загрожуватиме національній безпеці України, доки грошовий ринок не буде очищений від «брудних» грошей, оскільки економічну основу організованої злочинності і корупції складає саме тіньовий грошовий обіг.

Складність проблеми боротьби з корупцією полягає в реальній можливості корумпованих структур та конкретних осіб, що мають владу і повноваження, перешкоджати намаганням проникнути у сферу їх кримінальної діяльності, а також у неготовності правоохоронних органів та політичних сил суспільства до безкомпромісної боротьби з корупцією. Відсутні соціальні, політичні традиції публічного викриття корупціонерів, спеціальні криміналістичні прийоми викриття фактів корупції, що є серйозною перешкодою для ефективної боротьби з цим явищем.

Існує проблема вивчення особистості тих, хто, займаючи керівні пости, погрузили в хабарництво, розкраданнях. Без цього неможливо зрозуміти механізм утворення організованої злочинності та її діяльності, нинішні умови існування якої кардинально різняться серйозними негативними факторами, що загрожують розтягтись на десятиріччя. Без особливих заходів боротьби стабілізувати становище не вдається.

За сучасних умов особливого значення набуває фактор встановлення режиму інформаційної прозорості діяльності органів влади, підприємств і організацій. Отже, одним з дієвих заходів з наведення порядку в цьому напрямі може стати ефективне вирішення питань створення, використання і поширення інформації в сфері бізнесу, у державних органах і в громадських структурах. Необхідно припинити можливість безконтрольного використання і передачі інформації окремими чиновниками та підвищити їх персональну відповідальність за вірогідність і повноту наданої суспільству інформації про діяльність влади і вирішення різних соціально-економічних і політичних проблем. Інакше кажучи, перемога над корупцією практично неможлива без «інформаційної прозорості» влади і широкого доступу суспільства до інформації про її діяльність.

Побудова в Україні інформаційно відкритого суспільства вимагає усвідомлення владою необхідності нових форм інформаційної взаємодії із суспільством. Держава повинна здійснювати відкриту і чесну інформаційну взаємодію з громадськістю, насамперед через засоби масової інформації, і ставитися до ЗМІ як до основного об'єктивного джерела інформації зворотного зв'язку між суспільством і владою. Це означає зміцнення інституту незалежних від влади ЗМІ; підвищення рівня транспарентності, прозорості самих ЗМІ і вжиття багатьох інших заходів.

Не слід вважати, що річ лише в інформаційній непрозорості. Однак усі інші негативні фактори починають працювати на повну потужність саме тоді, коли громадськість позбавлена можливості одержувати інформацію про діяльність державних чиновників, коли підприємець не може легально довідатися про умови укладення угоди, коли переважна більшість населення, а найчастіше і працівники правоохоронних органів не мають елементарних економічних і економіко-правових знань, не до кінця розуміють ринкові механізми, не знайомі з накопиченим в інших країнах досвідом боротьби з корупцією, коли громадські організації, що мають сьогодні значний потенціал впливу на громадян, зовсім не використовують його для залучення самих громадян до боротьби з корупцією. До того ж розповсюдженість корупції у різних сферах життя, існування останньої як масового явища, перетворює її на елемент повсякденності, звичаю, традиції. Розповсюдженість корупції й приривченість до неї населення, особливо в окремих сферах суспільного життя, діє на окрему особистість як культурна норма. Особистості, знаючи про те, що всі дають у тому чи іншому закладі хабарі, дуже важко психологічно перебороти у собі конформістську схильність і вчинити не так, як це робить решта. Вона може добре розуміти на раціональному рівні, що давати хабара – це принизливе, аморальне і навіть протиправне явище, але на рівні психологічних чинників, що зумовлюють її поведінку, піддається традиції. Усі ці симптоми щодо корупції існують в українському суспільстві. Наприклад, десятиліттями існує широко розповсюджена практика пацієнтів приносити лікарям якісь подарунки (квіти, цукерки, харчові продукти, промислові товари, спиртні напої, гроші або все разом). В умовах стабільного життя подібна практика здебільшого скидалася би на знакову. У такий спосіб пацієнт демонстрував би повагу до професіоналізму, майстерності лікаря і одночасно немов би заручався цим знаком, що до нього поставляться не формально і дуже уважно. За нинішніх умов цей звичай, традиція всіляко ініціюється і стимулюється й самими лікарями. Вони всім своїм виглядом, поведінкою демонструють невдоволеність візитом до них пацієнта, розповідають про всілякі труднощі й перешкоди, які стоять на шляху лікування пацієнта, аж доки пацієнт не продемонструє, у свою чергу, готовність до давання хабара. І та людина, яка за цих умов не дала хабара лікарю, постійно переживає щодо якості отриманої медичної допомоги, наслідків для здоров'я у майбутньому.

Ці постулати підтверджуються й даними соціологічних опитувань, що проводились громадськими організаціями. Метою цих досліджень було вивчення деяких аспектів ставлення населення України до корупції та питань, пов'язаних з цією проблемою. Дані дослідження констатують: абсолютна більшість громадян (понад 80 %) вважають корупцію характерним для нашого суспільства явищем. У цілому населення України оцінює корупцію як зло, що руйнує

державу, роз'їдає суспільну мораль, завдає шкоди всьому суспільству. Основні результати опитування засвідчили, що більшість населення України (56 %) корупцію розуміють як хабарництво, продажність та підкуп посадових осіб, політичних діячів. Для інших корупція – це зловживання владою, перевищення посадових повноважень для власного збагачення [4].

Найкорумпованішими, на думку населення, є Державна автоінспекція, медичні заклади, правоохоронні та судові органи, вищі навчальні заклади, міністерства та інші органи центральної виконавчої влади.

Розповсюдженість корупційної поведінки, перетворення її для значної маси населення на норму зовсім не означає, що в суспільстві не залишається людей, які не сприймають корупцію, хабарництво у будь-якому вигляді. Зрозуміло, що певні соціальні групи зацікавлені в існуванні корупції. Однак більшості населення України хоче жити в нормальному правовому, соціально здоровому суспільстві.

Для подолання корупції, як негативного явища необхідно побудувати широку коаліцію проти корупції, яка має включати представників ЗМІ, громадського сектора та «чистого» бізнесу. Ці сили мають у ході конструктивного діалогу визначитися в розумінні цього негативного явища, сформулювати стратегію боротьби з корупцією, окреслити основні напрями діяльності, ефективні засоби і способи досягнення цілей.

Список використаної літератури:

1. Концепція боротьби з корупцією на 1998–2005 роки: Указ Президента України від 24 квітня 1998 р. № 367/98 // Офіц. вісник. – 1998. – № 17. – С. 621.
2. Глобальний виклик: як ви боретеся з корупцією? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.transparency.org>.
3. Реальна боротьба з корупцією повинна стати головним національним проектом Президента України Віктора Януковича [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.toro.org.ua/cpi/cpi2010/>.
4. Дацюк Л. Нинішня корупція – це колишній блат // Новий кур'єр. – 2002. – 15 травня.

Надійшла до редакції 18.05.2012

ОРЕХОВ О.І., здобувач
(Міжрегіональна академія
управління персоналом, м. Київ)

УДК 342.95

ПЕРЕГЛЯД СПРАВ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ: ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Досліджено наукові підходи щодо визначення стану нормативного забезпечення та практики застосування перегляду справ про адміністративні правопорушення, на основі чого виокремлено проблеми правозастосовної практики, узгоджено та вироблено авторську позицію щодо їх вирішення.

Ключові слова: адміністративно-деліктне провадження, стадії провадження, перегляд справ про адміністративні правопорушення, оскарження рішень.

Исследуются научные подходы к определению состояния нормативного обеспечения и практики применения пересмотра дел об административных правонарушениях, на основе чего выделены проблемы правоприменимой практики, согласована и выработана авторская позиция относительно их решения.

Ключевые слова: административно-деликтное производство, стадии производства, пересмотр дел об административных правонарушениях, обжалование решений.

In the article scientific approaches are investigational in relation to determination of the state of the normative providing and practice of application of revision of businesses about administrative offences what the problems of правоприменимой practice are selected on the basis of, concerted and mine-out author position in relation to their decision.

Keywords: administrative-delicit production, stages of production, revision of businesses about administrative offences, appeal of decisions.

